

· FØROYA · SOCIAL·DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 11.

Lýsingaprisur fyri petitreglu: 30 oyri, á forsiðuni, 20 oyri, á 3. og 4. síðu. Við stórrí lýsingum fest avsluttur í prísnum.

Tírsdag hin 12. mars 1929.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið — Porto. Blaðið verður bílagt á posthúsinum, brævasvarstøðum og skrivstovuni. Telf. 143.

3. árg.

Tandlæge BREND

traffes 11—5. Telf. 114.

ORGANISATIONERNE har for en Gangs Skyld faaet det blaa Stempel i Bagstrævet Hovedorgan »Føroyatíðindi«, ved et Indlæg fra en Indsender, hvis iøjnefaldende Stil har en paa-faldende Lighed med Herluf Thomsens egne Udgydelser.

Efter først at have »forklaret« Begrebet Organisation, munder hele det »saglige« Indlæg ud i en Paratus-Hymne til Arbejdsgivernes Organisationer, der stiftedes for at modarbejde Arbejdernes Organisationer, hvis Formaal det var at »skaffe Arbejderne bedre Arbejds- og Levevilkaar og den mest mulige Løn for deres Arbejde«. I Sandhed en Erklæring der ikke er til at tage Fejl af.

Man skulde dog synes, at Humaniteten blandt nulevende Mennesker kunde give sig Udslag paa anden Maade end ved dette Tilfælde i »Føroyat.«

Derfor kan det ogsaa være af Interesse, netop fra den Kant at erfare, hvad der menes om Organisation i heletaget. Her skinner det tydeligt igennem, at altid naar Arbejderne rejser Krav gennem deres Organisationer, saa er der Uhyrligheder der forlanges, eller som det staa i »Føroyatíðindi«, Arbejderne gaar Arbejdsgivernes Interesser for nær. Her maa man dog kunne indse, at Arbejderne ogsaa er en Stand, der maa have det nødvendige for at kunne leve, ligesaagodt som man fra modsat Side bestræber sig for, at det skal ses at man lever. Denne Side af Sagen kender vi desværre altfor godt. Hvad der understreger i hele Organisations-Artiklen er, at man til enhver Tid maa staa paa Post overfor Arbejderne, naar disse fremsætter deres Krav; gaar Arbejdsgivernes Interesser for nær, som det saa smukt hedder i »Føroyat.«

Man har altsaa fra denne Side baade tilbørlig Respekt og Brug for Organisationer, d. v. s. naar disse kan bruges i dettes Interesser. Kniber det med at faa dem til at løbe parallelt med hvad der ønskes fra disse, saa har man »Tugthusloven« til at dække sig under. Tiden vil nok vise, at vi har Ret, hvis det ikke inden den Tid er lykkedes at rydde denne Klasselov af Vejen.

Denne Tilstaaelse i »Føroyatíðindi« er derfor af ikke ringe Betydning.

Nú leggja teir út.

Aftur er ein vetur farin um bak og tann tíðin komin, at landsins fiskiskip, mannaði við aðalkjarnuni av tí fólki her býr, stevna móti Íslands fiskiklakkum. Seinast í februar og fyrst í mars mánaði at halda upp til Íslands við okkara smáu skipum tað skal bæði dirvi og reyst-leiki til. Ein og hvør, sum har hevur verið um hesa ársins tíð, veit hvat tað vil siga at fara upp á Suðurlandið so tíðliga til árs; men tað er nú so háttað at lívinum er at bjarga og heima er einki fyrri tann fáteka mannin; tessvegna má farast har nakað er at vinna. Suðurlandið hevur givið okkum Føroyingar stórar gávur; men tað hevur eisini eins og uttanum oyggjarnar her, tíkið aftur fyrri tað, sum tað hevur latið. Men sjómansins lagna er nú tann, at skal hann nakað vinna, so má hann eisini váða nógv. Ikki er tað tí sjáldan, tey boð eru komin, nú er óhapp hent undir Íslandi og tung hevur sorgin verið, men hon er fallin týgst hjá teimum sum vóru teimum næst, sum fúrust. So er tá okkara manna-felag so lítið, at øll fola sorgina yvir teir farnu, tí vit vita ikki hvør tann næsti verður, tað er bert tann altvaldandi sum veit tað; hann er maðurin sum øllum ræður, tí er at leggja alt í hansara hond í teirri vón, at hann vendir alt til okkara gagn og besta.

Hvussu úrslitið viðvíkjandi veiðuni verður fár kann sjálv-ikkí sigast frammanundan, men vit vilja tó vóna, at teir djarvu garpar, sum hvørki fírnast ódn ella kulda, men leggja í havið fyrri at vinna sær og sínum tað dagliga breyð, mega fáa eitt gott úrslit fyrri teirra ýdni og strev. Land okkara hevur ikki nógvur inntøkukeldur; tað er fiskiskapurin sum er tann størsta, eydnast hann væl, fær landið góða inntøku í síni heild og misseydnast hann, so er tað fóluligt fyrri alt okkara líta mannafelag. Tí aðrar inntøkur eru so lítlar, at tær kunnu ikki metast tilsamans at vega upp-í mótur fiskiskapi okkara; tessvegna eru øll eygur vend móti okkara fiskimonnum, nú teir leggja út, og mangar eru tær bønir, sum verða sendar lil hann sum øllum ræður, at halda sína hond yvir teimum. Fiskimaðurin her á landi er tann megí, sum drivir okkara felagshjól, steogar hann, so stendur alt stílt; men blívir hann við arbeiði sítt, so kann alt mannafelegið blíva við arbeiði. Herav mega allar góðar kreftir samlast fyrri at vinna okkara sjógørpum so góð kor sum teir á nakran møguligan hátt kunna fáa.

Mátti so Harrin hildi sína hond yvir tykkum, tí djarvu garpar, á tykkara strævu og vandamiklu ferð.

Archaios.

Tíðin, ið rann.

Lag: Vårt land er alfagurt.

Hin tíðin, ið rann, hin tíðin sum svann, so djúpt hevur sett síni merkir, har illgongt var, ruddað er, — grónskandi kann ein nú siggja vallir, ein aldri fyrr fann, geva vón at vit nú standa sterkir.

Og minnst vit sólina, tá ið hon hvarv og glæmu um fjallatind setti, hon lýsti sin frið á hitt harðvunna starv, ið Føroyingar fingi frá fedrum í arv, tað gav vón — mangur kroykin sær fetti.

Teir garpar her stríddist í siðstlidnu old, í aldanna havi rann burtur, teir tóku tey tok, og teir reistu tey tjold, og eldkvektu sál, ið var stírvín og kold, tí her nú vaksa blómur og urtir.

Tökk fái tit allir, ið stríddist so hart og harðastu tókini tóku, tit stóðu í skúmandi ódn, beikst og bart, um menn vildu kova, tað tykkum var kært, ristur dygt tit teir stóru og klóku.

Og stríðast vit enn á tí somu leið, har tit róðu andstreymin stranga, í fylking vit mennast, tá sítast tað ei, at vit vinna áfram, og gota er greið, bert um sameind í fylking vit ganga.

Rodmundur.

De engelske Forhandlinger om social Fred.

Af fhv. Koloniminister J. H. Thomas.

I Løbet af faa Maeneder vil hele England — ja store Dele af Verden — lytte til Parlaments-valgets Tummel, til de Konservervatives, Arbejderpartiets og det liberale Partis Valgpropaganda. Men hvad enten Resultatet bliver en Sejr for den ene eller den anden Part, vil Spørgsmaalet om Samarbejdet i Industrien, Samarbejdet mellem Arbejdere og Arbejdsgivere, staa foran baade Sejrherren og den Besejrede som et Problem, man ikke kommer uden om, som kræver sin Løsning.

Hvad der end kan siges med Hensyn til Forandring og Udvikling i de forskellige Samfundsklassers Liv, er det af den allerstørste Betydning for hele den britiske Industris Fremtid, at alle de, baade i Arbejdernes og i Arbejdsgivernes Kreds, som repræsenterer Klogskab og Snildhed, indser, at Armen og Armens Styrke og Haandens Kraft er nødvendige. Og de, der repræsenterer Handens og Armens Styrke, bør gives en Mulighed for at forstaa de Vanskeligheder, hvori Bedrifterne og Bedrifternes Ledelse ofte befinder sig. Hvis Repræsentanter for Kapital og Arbejde i Industrien virkelig vil lære af vor Tids sociale Sygdomme, er det rimeligt, at begge Parter snarere vilde forstaa disse, end naar de overhovedet ikke sætter ind i Problemerne, gensidigt ikke ved, hvad de taler om. Glem ikke,

at Uretfærdigheden i sig selv er en Forbrydelse, og at Folkene vil gaa til det yderste, vil bringe i Anvendelse de mest ekstreme Midler under Forsøgene paa at fjerne Uretfærdigheden uden Hensyn til, at de maaske derved skaber ny Uretfærdighed.

Jeg taler af egen Erfaring. Som Barn var jeg bitter paa Samfundet, fordi jeg var nægtet den Ret til Opdragelse og Uddannelse, som mine egne Børn nu faar Del i; jeg var bitter, fordi jeg ikke kunde deltage i Børnenes Leg, fordi mine Forældre var ude af Stand til at skaffe mig de strengt nødvendige Klæder. Tiden har lært mig, at den letteste Maade, hvorpaa det er muligt at fjerne den Slags Uretfærdighed, er maaske ikke at gennem Had og Bitterhed, men maaske snarere gennem et ærligt Samarbejde med de Kræfter i Samfundet, som jeg mente var Skyld i min og mine Forældres Fattigdom.

Naturligvis har der været Misgreb at opvise i Arbejderbevægelsens. Der har været unødvendige Strejker, og der er sket mange uovervejede Ting. Men de samme Misgreb kan med lige saa stor Ret hæftes dem fra den anden Side. Dog, det er ganske frugtesløst at grave de gamle Synder op. Lad os meget hellere se paa Situationen i Dag.

I Aarene 1914—18, da alle

Samfundsklasser bragte Ofre, og i 1926 under den store Kamp lærte vi, at Strid og Strejker var blevet tveæggede Vaaben, som gjorde det meget vanskeligt for os at forbedre Arbejderklassens og Folkets sociale Position.

Jeg tror, at næsten enhver Arbejder kan yde sit til, at den Virksomhed, han er beskæftiget i, bliver udviklet og forbedret teknisk set, hvis han da faar Lejlighed til at være med i den nødvendige Vekselvirkning, som vi tilstræber mellem Haandens og Hjernens Arbejdere. For kun faa Aar siden var det faktisk umuligt for Arbejdsgiverne at forstaa, at deres Arbejdere var tænkelige Væsener. Heldigvis er den antikverede Opfattelse nu snart et overstaet Stadium. Men det vil være en Misforstaaelse at tro, at fordi en Række Fagforeningsmænd og Arbejdsgivere har forhandlet og diskuteret de svære Problemer om Samarbejde i Industrien, saa vil disse Problemer være løst i næste Uge, og den evige Fred etableret mellem Arbejdsgivere og Arbejdere. Saa nemt gaar det ikke. Jeg opfatter det som værende et lykkeligt Tidens Tegn, at Arbejdere og Arbejdsgivere kan mødes omkring Forhandlingsbordet og diskutere disse Problemer paa fredelig Vis. Der er praktisk talt intet Spørgsmaal i Forbindelse med Industrien, der ikke er blevet drøftet og belyst i disse Konferencer. Og jeg synes, at det er værd at notere med Tilfredshed, at mens Meningerne paa de to Sider altid staa direkte imod hinanden, hver Gang et nyt Spørgsmaal rejses og optages til Debat, saa viser det sig altid, naar man havde haft Lejlighed til at tale ud om Tingene i Ro og Fred, haft Mulighed for at belyse Problemerne fra alle Sider, at man staa hinanden meget nær paa mange Punkter.

Hvad man ellers kan have at sige om 1928 i Forbindelse med den engelske Arbejderbevægelse, ét er uomtvisteligt: 1928 har markeret en ny Æra i Samarbejdet mellem Arbejdere og Arbejdsgivere. Jeg vover at paa-staa, at hvis de indledende Forhandlinger fortsættes, saa staa vi overfor intet mindre end en Genfødsel af den britiske Industri. Husk paa, at det, der sker, er intet mindre, end at Arbejdere og Arbejdsgivere for første Gang i Industris Historie paa denne Vis udveksler Meninger om Tingene, ikke blot for at tilrive sig selv personlige Fordele, men først og fremmest for at forsøge i Fællesskab at udfinde den Maade, hvorpaa begge Parter kan faa det mest mulige ud af Industrien. Jeg hører ikke til dem, der tror, at kun de Mænd, der i Øjeblikket tilfældigvis er de ledende i Industrien, har Forstand paa denne og dens Organisation; og dertil tror jeg, at denne Tanke- og Meningsudveksling med Arbejderne vil blive af stor Betydning og gøre sit til at nedbryde Klasseforskellen.

Kirken har forsøgt at tale med